

SITUATA ME GJUHËN E URREJTJES NË MAQEDONINË E VERIUT NË VITIN 2024

DOKUMENT PËRMBLEDHËS
I POLITIKAVE PUBLIKE

Dokument përmbledhës i politikave publike Situata Me Gjuhën e Urrejtjes në Maqedoninë e Veriut në vitin 2024

Komiteti i Helsinkit për të Drejtat e Njeriut

Shkup Janar, 2025

This publication was funded by the European Union. Its contents are the sole responsibility of the Helsinki Committee for Human Rights Skopje and do not necessarily reflect the views of the European Union.

Funded by
the European Union

Закнување на националните
заштитни механизми против
говор на омраза

PËRMBLEDHJE

Në vitin 2024, platforma e Komitetit të Helsinkit www.govornaomraza.mk regjistroi 1,391 raportime për gjuhë urrejtjeje. Gjuha e urrejtjes bazuar në përkatësi kombëtare dhe etnike ishte më e zakonshme, veçanërisht në kontekstin e zgjedhjeve parlamentare dhe presidenciale, deklaratave politike dhe ngjarjeve publike. Një rritje e konsiderueshme u vu re edhe kundër komunitetit LGBTIQ+, veçanërisht gjatë Skopje Pride 2024 dhe ngjarjeve të tjera shumë të dukshme. Pavarësisht numrit të lartë të raportimeve, reagimi institucional mbetet i dobët, me asnjë nga ankesat penale të paraqitura nga Komiteti i Helsinkit që nuk rezultoi në ndjekje penale.

PYETJE KYÇE:

- 1,391 raportime për gjuhë urrejtjeje – kryesisht mbi baza kombëtare (601), etnike (566) dhe politike (236), si dhe bazuar në orientimin seksual dhe identitetin gjinor (230).
 - Një pjesë e madhe e rasteve lidhen me fushatat zgjedhore, ngjarjet LGBTIQ+, tubimet publike dhe festimet e simboleve etnike.
 - Pothuajse të gjitha raportet lidhen me përmbajtjen e mediave sociale (komente, postime, video).
 - Institucionet nuk veprojnë me kujdesin e duhur – u ngritën 7 kallëzime penale, asnjëra prej të cilave nuk rezultoi në akuza.
 - Komisioni për Parandalimin dhe Mbrojtjen nga Diskriminimi përballet me kufizime kapaciteti për shkak të mungesës së aksesit në të dhënat e autorëve të krimit.
 - U regjistrua gjuhë e rëndë urrejtjeje në lidhje me Paradën e Krenarisë, personat transgjinorë, romët dhe simbolet etnike/kombëtare.
-

Përmbledhje e detajuar e situatës

Në janar 2024, pas shpalljes së zgjedhjeve parlamentare dhe presidenciale (24 prill dhe 8 maj) dhe përbërjes së qeverisë teknike, gjuha e urrejtjes dhe gjuha nxitëse mbi baza politike dhe etnike u intensifikuan.

Në shkurt, Komiteti i Helsinkit vërejti një rritje të gjuhës së urrejtjes me motive etnike të lidhur me kontekstin parazgjedhor. Mbi gjysma e rasteve të regjistruara në këtë muaj kishin karakter etnik. Përveç kësaj, gjuha mizogjine dhe ofenduese ishte në shënjestër të kandidateve presidenciale femra.

Komiteti i Helsinkit regjistroi gjithashtu gjuhë urrejtjeje në mediat sociale në lidhje me ekspozitën “Sheqeri i Hidhur” në Muzeun e Artit Bashkëkohor – Shkup. Lajme të rreme dhe gjuhë urrejtjeje u drejtuan ndaj autorit, bazuar në orientimin e supozuar seksual. U regjistruan postime që demonizonin komunitetin LGBTI dhe bënin thirrje për dhunë dhe diskriminim. U ngritën dy kallëzime penale kundër tre individëve për veprën penale “Përhapja e materialit racist dhe ksenofobik nëpërmjet sistemit kompjuterik” (Neni 394-g i Kodit Penal).

Më 29 mars, në Shkup u mbajt një Marsh për Dukshmërinë Trans. Për shkak të dukshmërisë publike të personave trans, gjuha e urrejtjes në bazë të orientimit seksual dhe identitetit gjinor u rrit në mënyrë proporcionale. Komiteti i Helsinkit ngriti një padi penale kundër administratorëve të faqes në Facebook "Merr Përgjegjësi" për promovimin e ideve që nxisin diskriminim, dhunë dhe urrejtje kundër personave LGBTI.

Në prill, gjatë raundit të dytë të zgjedhjeve, pati një rritje të urrejtjes dhe gjuhës nxitëse në baza etnike, kombëtare dhe politike. Fjalimet nacionaliste nga udhëheqësit e partive politike, valëvitja e flamujve shqiptarë dhe të huaj në mungesë të flamujve shtetërorë dhe brohoritja "UÇK" nga blloku shqiptar nxitën më tej tensionet ndëretnike.

Më 29 prill, Komiteti i Helsinkit ngriti një ankesë për ngacmim bazuar në orientimin seksual dhe identitetin gjinor në Komisionin për Parandalimin dhe Mbrojtjen nga Diskriminimi, pasi një video në Instagram zbuloi vendndodhjen e një hapësire të sigurt miqësore për LGBTI të shoqëruar me hashtagje përçmuese. Më 31 maj, Komisioni lëshoi një mendim që konfirmonte ngacmimin kundër komunitetit LGBTI sipas Nenit 10 të Ligjit Kundër Diskriminimit.

Më 26 maj, një konferencë për shtyp që njoftonte Paradën e Krenarisë shkaktoi reagime publike homofobike dhe transfobike.

Ashtu si në vitet e kaluara, gjuha e urrejtjes u rrit në mënyrë proporcionale me dukshmërinë e komunitetit.

Qershori - Muaji i Krenarisë - u shënua nga gjuha e urrejtjes virale para dhe pas Paradës së Krenarisë më 22 qershor në Shkup, duke përfshirë kërcënime, thirrje për dhunë dhe ngacmime kundër komunitetit LGBTI. Komiteti i Helsinkit ngriti padi penale kundër nëntë individëve për kërcënime ndaj sigurisë (neni 144(5) i KP) të kombinuara me shpërndarjen e materialit ksenofobik dhe racist (neni 394-g i KP).

Gjatë qershorit, Komiteti i Helsinkit dhe Equalis (organizatorët e Shkollës Verore Rinore LGBTI) ngritën një padi penale kundër disa personave për fjalim homofobik që promovonte dhunën dhe diskriminimin. Në dhjetor 2024, Zyra e Prokurorit Publik Themelor në Shkup e pushoi çështjen, duke pretenduar se elementët e krimit nuk ishin përmbushur, duke i lënë viktimat pa të drejtën e ankimit. I pakënaqur, Komiteti i Helsinkit paraqiti një ankesë në Zyrën e Prokurorit të Lartë Publik, duke përmendur shkelje të nenit 10 të Konventës Evropiane për të Drejtat e Njeriut, hetim të pamjaftueshëm dhe mungesë të një mekanizmi ankimi në rastet e gjuhës së urrejtjes.

Në korrik, gjuha e urrejtjes u ndez përsëri pas raportimeve se alpinistët shqiptarë zëvendësuan flamurin maqedonas me atë shqiptar në malin Korab.

Hapja e Lojërave Olimpike të Parisit, të cilat shfaqën identitete të ndryshme gjinore, u prit me fyerje dhe thirrje për dhunë kundër komunitetit LGBTQI+.

Në gusht, gjuha e urrejtjes shpërtheu në internet pas fitores olimpike të boksieres algeriane Imane Khelif, e nxitur nga tituj sensacionalë mediatikë që spekulonin se ajo ishte interseksuale.

Më 8 gusht, përkujtimi i mbrojtësve të rënë në Karpalak u pasua nga gjuha e urrejtjes pasi pllaka përkujtimore u vandalizua.

Gjatë gjithë shtatorit dhe tetorit, gjuha e urrejtjes bazuar në identitetin kombëtar vazhdoi, duke përfshirë postimet në internet me pretendime territoriale (Shqipëria e Madhe, Maqedonia e Madhe, Serbia e Madhe) dhe mohimin e identitetit të Maqedonisë nga qytetarët bullgarë.

Në nëntor, gjuha e urrejtjes u rrit përsëri pas festimeve të Ditës së Flamurit të Shqipërisë dhe shkatërrimit të një flamuri maqedonas gjatë festimeve.

Në dhjetor, raportet për gjuhën e urrejtjes arritën përsëri kulmin, duke përfshirë incidente gjatë festimeve shkollore të Ditës së Flamurit të Shqipërisë në Çelopek, si dhe komente anti-rome të regjistruara në Facebook.

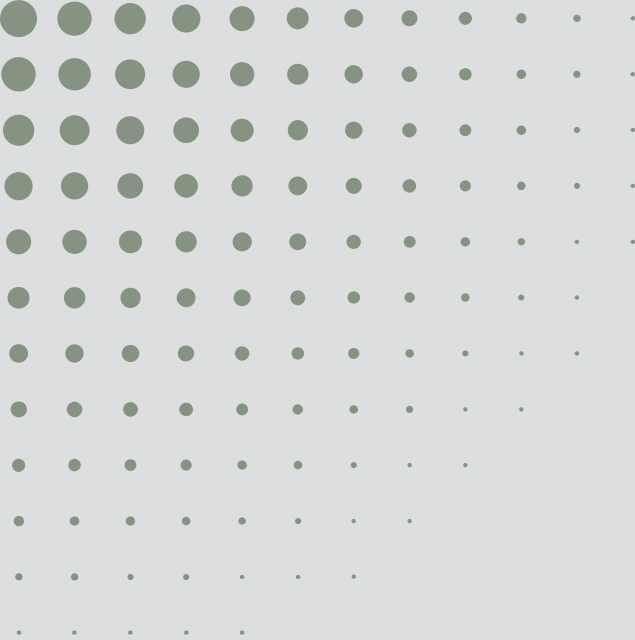
Midis janarit dhe dhjetorit 2024, u iniciuan shtatë procedura zyrtare: dy me Departamentin për Krimin Kibernetik dhe Forenzikën Dixhitale, një me Departamentin për Krimin Ekonomik dhe Kompjuterik, dy me Zyrën e Prokurorit Publik të Shkupit dhe një me Komisionin Kundër Diskriminimit.

Përfundime

- 1. Mediat sociale janë hapësira kryesore për përhapjen e gjuhës së urrejtjes.**
- 2. Ngjarjet politike, zgjedhjet dhe simbolet etnike janë shkaktarë të drejtpërdrejtë për rritjen e gjuhës së urrejtjes.**
- 3. Komuniteti LGBTIQ+ vazhdon të jetë një objektiv i fushatave të koordinuara të urrejtjes.**
- 4. Zyra e Prokurorit Publik nuk ndërmerr veprime të mjaftueshme dhe asnjë nga ankesat nuk rezultoi në ndjekje penale.**
- 5. Barrierat ligjore dhe teknike e pengojnë Komisionin për Parandalimin dhe Mbrojtjen nga Diskriminimi të marrë masa konkrete.**

REKOMANDIME

- Forcimi i monitorimit të mediave sociale dhe mbajtja e platformave përgjegjëse për gjuhën e urrejtjes.
- Prezantimi i ndryshimeve ligjore për të siguruar aksesin në të dhënat e autorëve të krimit dhe për të lehtësuar identifikimin.
- Zbatimi i sanksioneve më të rrepta për gjuhën e urrejtjes në baza etnike, veçanërisht gjatë zgjedhjeve.
- Monitorimi dhe sanksionimi i aktorëve politikë që përhapin gjuhën e urrejtjes.
- Promovimi i njohurive mediatike dhe programeve edukative në shkolla.
- Krijimi i mekanizmave për mbrojtjen e viktimave LGBTIQ+ dhe raportimi i lehtë i sulmeve.
- Rritja e llogaridhënies dhe efikasitetit të Zyrës së Prokurorit Publik - sigurimi i statistikave, transparencës dhe bashkëpunimit me shoqërinë civile.
- Mbështetja e bashkëpunimit rajonal dhe ndërkombëtar për monitorimin dhe sanksionimin e gjuhës së urrejtjes.

Funded by
the European Union

Зајакнување на националните
заштитни механизми против
говор на омраза

ХЕЛСИНШКИ
КОМИТЕТ
ЗА ЧОВЕКОВИ
ПРАВА